

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลัก 4 ประการที่สำคัญ คือ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการผลิตคนที่มีความรู้ความสามารถ การวิจัยจึงมีความสำคัญในการผลิตบัณฑิต การเรียนการสอน การไม่พัฒนากระบวนการวิจัยทำให้ไม่ได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอน ทำให้หน่วยงานชาदनักวิชาการ และนักวิจัยที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้สังคม การเรียนการสอนกลายเป็นกระบวนการไม่มีความทันสมัย การสอนโดยไม่มีการวิจัยก็จะเป็นการสอนที่ไม่มีคุณภาพ เนื่องจากการเรียนในระดับอุดมศึกษานั้นไม่ใช่ “กระบวนการป้อนความรู้” แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการค้นคว้า และให้สามารถแสวงหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ซึ่งแนวคิดนี้เรียกว่า “การเรียนรู้แบบแสวงหา (enquiry method)” (ประกอบ คูปรัตน์, 2538, หน้า 28) ดังที่ ศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี กล่าวไว้ว่า “มหาวิทยาลัยใดก็ตามถ้าสอนแต่เนื้อเรื่องไม่มีการวิจัย ไม่มีการค้นคว้าวิจัยเลย สถานที่นั้นก็จะเป็นเพียงโรงเรียนมัธยมเพราะมหาวิทยาลัยแตกต่างจากโรงเรียนมัธยมตรงที่มีการวิจัย (Research) มีวิชาชีพสูง (Professional) มีกิจกรรมของการวิจัยทั้งในส่วนการเรียนและการสอน” (ปัญญา ธีระวิทยเลิศ, 2548, หน้า 6) และหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน นอกจากงานสอนแล้ว ยังจะต้องทำการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นงานที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ใหม่ (อรรถพร คุณสนองและคณะ, 2540, หน้า 8) การวิจัยจึงเป็นเครื่องมือในการศึกษา เนื่องจากการศึกษาที่ใช้การค้นคว้าวิจัยเป็นวิธีการเรียนที่สร้างวิจารณญาณและความสามารถที่จำเป็นหลายประการ การเรียนการสอนกับการวิจัยควรผสมเป็นเนื้อเดียวกัน (จรัส สุวรรณเวลา, 2545, หน้า 112)

บทบาทของการวิจัยที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 24(5) ระบุว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และมาตรา 28 วรรค 3 ระบุว่า สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการวิชาชีพขั้นสูงและการ

ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม และในส่วนมาตรา 30 ให้สถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาซึ่งหมายความว่า ผู้สอนจะต้องมีการวิจัยค้นคว้าอยู่เสมอ เพื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความทันสมัยอยู่ โดยเหตุนี้จึง เห็นได้ชัดเจนว่ากระบวนการทางวิชาการของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีความจำเป็น จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางของการสร้างการประยุกต์ การวิจัย และการส่งเสริมให้กระบวนการของการสร้างความรู้ขึ้นในสังคมมากยิ่งขึ้น การสร้าง งานวิจัยได้ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.) รวมถึง กระทรวงอื่นๆ อีกหลายกระทรวงได้เริ่มให้ความสำคัญกับงานวิจัยอย่างจริงจัง และใน ระดับสถาบันการศึกษาได้มีการจัดสรรทุนส่งเสริมการทำงานวิจัยให้กับมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีความเข้มแข็งในแต่ละสาขาเพื่อให้เกิดการทำงานวิจัยอย่างสอดคล้องและเป็นไปตาม ความต้องการของประเทศ นอกเหนือจากงานด้านการเรียนการสอน บริการวิชาการ และ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแล้ว งานวิจัยยังได้ถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในสี่ของพันธกิจหลัก ของทุกมหาวิทยาลัย ดังนั้นการทำงานวิจัยจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาอาชีพครู อาจารย์ (เพทาย เย็นจิตโสมนัสและคณะ, 2553, หน้า 22-23)

มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งเพาะบ่มทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด อาจารย์ มหาวิทยาลัยจึงมีหน้าที่และบทบาทสำคัญ ทั้งด้านการสร้างรากฐานอันมั่นคงให้กับสังคม อนาคต และในเวลาเดียวกันก็เป็นแม่แบบให้กับสังคม การที่บุคคลได้รับความรู้จากระบบ การเรียนการสอนนั้น ถือว่าเป็นเรื่องพื้นฐานสามัญที่จะต้องมียู่ แต่การมีเพียงความรู้โดย ปราศจากการพัฒนาความรู้ที่มีอยู่ รวมถึงการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ไม่อาจจะช่วยให้ บุคคลผู้นั้นสามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้าได้ ส่งผลให้สังคมไม่ สามารถพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม การเรียนการสอนในเนื้อหาวิชาจึงไม่เพียงพอ ต่อการสร้างบุคลากรในสายอาชีพต่างๆ ให้กับสังคม ดังนั้นหนึ่งในพันธกิจหลักของอาจารย์ ในมหาวิทยาลัยที่ถือเป็นหัวใจสำคัญคือ “การทำงานวิจัย” (เพทาย เย็นจิตโสมนัสและคณะ, 2553, หน้า 108)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้กำหนดภารกิจในการบริหารจัดการไว้ในวัตถุประสงค์ของ การก่อตั้งมหาวิทยาลัย ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 ในมาตรา 5 “มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทะนุบำรุงวัฒนธรรม” ส่วนพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2541 ในมาตรา 7 “มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุง

ศิลปวัฒนธรรม” จะเห็นได้ว่า ภารกิจในการบริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหง มี 4 ด้าน คือ (1) ด้านการสอน (2) ด้านการวิจัย (3) ด้านการให้บริการแก่สังคม และ (4) ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

ปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้จัดการศึกษาทั้งระดับปริญญ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก การวิจัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย สามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์ให้ผู้ศึกษามีความเจริญก้าวหน้า และเป็นเลิศทางวิชาการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ แต่จากรายงานประจำปีสถาบันวิจัยและพัฒนา ตั้งแต่ พ.ศ. 2550-2552 แสดงให้เห็นว่าจำนวนคณาจารย์ที่ทำวิจัยโดยขอทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบรายได้ของมหาวิทยาลัยและงบประมาณแผ่นดินยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนของจำนวนอาจารย์ ซึ่งในปีงบประมาณ 2550 มีจำนวนเพียง 46 คน ปีงบประมาณ 2551 มีจำนวน 51 คน และปีงบประมาณ 2552 มีจำนวน 64 คน จากจำนวนคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้งหมด จำนวน 1,001 คน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551 หน้า 30) ประกอบกับรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2550 โดยผู้ตรวจประเมินคุณภาพมหาวิทยาลัยตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551) เสนอแนะให้ปรับปรุงขององค์ประกอบที่ 4 การวิจัยและงานสร้างสรรค์ โดยการเพิ่มจำนวนงานวิจัยที่นำเสนอให้มากขึ้น การกระตุ้นให้อาจารย์ทำงานวิจัยมากขึ้น และการเพิ่มจำนวนงานตีพิมพ์เผยแพร่การใช้ประโยชน์ และการจดสิทธิบัตร โดยเน้นให้เป็นผลงานระดับชาติ และนำไปสู่ระดับนานาชาติ

สถาบันวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานตามพันธกิจด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยที่จะพัฒนาการบริหารและส่งเสริมการวิจัย เผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และกำหนดทิศทางการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศเฉพาะทางให้สามารถตอบสนองความต้องการต่อการนำไปใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการทำวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการทำวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำวิจัยของคณาจารย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเสนอเป็นกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางและนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการทำวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการทำวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาในการทำวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกันตามตำแหน่งวิชาการ วุฒิการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด จำนวนกระบวนวิชาที่รับผิดชอบ จำนวนการเป็นคณะกรรมการ ประสบการณ์ในการทำวิจัย และประเภททุนอุดหนุนการวิจัยที่เคยได้รับ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 1,001 คน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551 หน้า 30)
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 278 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถาม
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 3.1.1 ตำแหน่งวิชาการ
 - 3.1.2 วุฒิการศึกษา
 - 3.1.3 หน่วยงานที่สังกัด
 - 3.1.4 จำนวนกระบวนวิชาที่รับผิดชอบ
 - 3.1.5 จำนวนการเป็นคณะกรรมการ
 - 3.1.6 ประสบการณ์การทำวิจัย
 - 3.1.7 ประเภททุนอุดหนุนการวิจัยที่เคยได้รับ
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 3.2.1 ปัญหาในการทำวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง คือ

- 3.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักพื้นฐานการวิจัย
- 3.2.2 ด้านเวลา
- 3.2.3 ด้านผู้ให้คำปรึกษาในการทำวิจัย
- 3.2.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์การทำวิจัย
- 3.2.5 ด้านหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย
- 3.2.6 ด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

คณาจารย์ หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งวิชาการ หมายถึง ตำแหน่งในสายงานวิชาการของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์

ภาระงาน หมายถึง จำนวนกระบวนวิชาที่คณาจารย์รับผิดชอบในการสอน การออกข้อสอบและการตรวจข้อสอบ

ภาระงานอื่นๆ หมายถึง ภาระงานอื่นๆ ที่คณาจารย์รับผิดชอบ นอกเหนือจากงานด้านการสอน ได้แก่ การเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน และการเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ปัญหาในการทำวิจัย หมายถึง ปัญหาในการทำวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักพื้นฐานการวิจัย ด้านเวลา ด้านผู้ให้คำปรึกษาในการทำวิจัย ด้านวัสดุ อุปกรณ์การทำวิจัย ด้านหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยและด้านกิจกรรมส่วนตัวและแรงจูงใจ

ประสบการณ์การทำวิจัย หมายถึง ประสบการณ์ในการทำวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

ประเภททุนอุดหนุนการวิจัย หมายถึง ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายจ่ายจากรายได้ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ทุนอุดหนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก และแหล่งทุนอื่น ๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการทำวิจัยของคณาจารย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. นำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางและนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยรามคำแหง